

at udrede nogen Erstatning for, at Aarhus Mølle bliver fritagen for en Byrde. Det forholder sig dog neppe saaledes. Vel er det saa, at Aarhus Mølle for Tiden er pligtig til at male det Korn, der bringes til Møllen, for en vis Pengebetaling, nemlig 12³/₅ ø for hver Tønde Rug og 9³/₅ ø for hver Tønde Byg og Malt. Denne Betaling er for Diebliffet unægteligt ringere end den, der maa udredes ved andre Møller, hvor der tages Told af det Korn, der indbringes til Maling; men det er dog en stor Berettigelse for Aarhus Mølle, at den kan være sikker paa Eneret til at formale alt det Korn, der forbruges i Aarhus, idet det dog altid vil være en meget betydelig Indtægt, og den Indtægt, som Møllen derved nyder, er maassée større, end man i Almindelighed vel tænker sig, da en meget stor Mængde af det Korn, der bringes til Møllen, ikke formales til Meel og Gryn, men blot knuses for at forbruges i Branderierne, og en saadan Behandling af Kornet kræver meget mindre Tid og slider meget mindre paa Bærket, end naar det skal formales til Meel og Gryn. Hvor Kornet saaledes knuses, stiller Betalingen sig ganske anderledes, og det er en meget betydelig Masse, der paa denne Maade formales i Møllen. Nu kan det vel være, at under de nuværende Forhold, da Møllen har en meget betydelig Beskæftigelse i anden Retning, at Mølleren da ikke videre agter paa, at noget Korn kjøres hans Mølle forbi for at males til Meel eller Gryn ved andre Møller; men derimod er det mig bekendt, at Mølleren paa ingen Maade giver sit Samtykke til, at Korn, der forbruges i Branderierne, gaader andre Steder hen. Ved Siden heraf vil det vise sig i daglig Handel og Wandel, at denne Eneret til Maling maa for Aarhus Mølle anses som en meget stor Begunstigelse. For nogle Aar siden var der Spørgsmaal om, hvorvidt der skulde anlægges en Mølle til ved Aarhus, foruden de to allerede der værende, nemlig en Vandmølle og en Betrmølle, fordi man klagede over i Aarhus, at man paa en vis Tid ikke kunde blive forsynet med Maling. Mølleren tilbød dengang en Creditmand at opføre en saadan Mølle paa sin Grund, dog kun under visse Betingelser, og fordrede derfor en

Erstatning af eengang for alle 5000 Rd. Denne Creditmand, hvem Tilbudet var gjort, gif ikke ind derpaa, men har oftere senere omtalt, at det vilde have været en for ham meget fordelagtig Entreprise. Dette tyder dog hen paa, at det maa anses for at være en Begunstigelse at have denne Eneret til at male for en By som Aarhus. Om nu ogsaa det Bederslag for Maling, som Aarhus Mølle efter Bestemmelsen af 16de Februar 1695 maa finde sig i, er ringe, saa er der dog en meget stor Forskel paa, om den ene kan nyde Indtægten, eller om denne skal deles imellem mangfoldige andre Møller, der, naar Møllervangen ophører, useilbarlig ville reise sig omkring Byen. Hvad nu selve Betalingen angaaer, har jeg allerede indrømmet, at den efter de normerede Kornpriser er lav i Forhold til den Indtægt, Møllen vilde have, naar den var berettiget til at tage sin Indtægt gennem Told. Men vi behøve ikke at gaae meget langt tilbage, for at finde Forholdene ganske forandrede. I den Arrække, der laa foran Aaret 1826, fandt man i Aarhus By Pengebetalingen at være saa urimelig høj, at der skete forskellige Demonstrationer, for at tvinge Mølleren til at ophøre at tage sin Betaling i Penge, og derimod tage den almindelige Told i Korn. Det var imidlertid for Mølleren en saa stor Fordeel at holde sig til Pengebetalingen, at han paa ingen Maade vilde gaae ind paa en saadan Forandring, og da han var berettiget dertil, vedblev han ogsaa at tage Penge. Af disse Bemærkninger vil det formeentlig fremgaae, at fordi det under Conjunctioner som de nuværende kan være vanskeligt at paavise, hvor stor Fordeel den omhandlede Berettigelse for Mølleren afgiver, kan man dog paa ingen Maade komme til det Resultat, at Berettigelsen er værdieløs.

Jeg skal endnu tillade mig at henvende et Spørgsmaal til den høitagtede Indenrigsminister med Hensyn til Lovforslaget, som det nu foreligger. Der er man kommen til et Resultat, som jeg ogsaa meget godt kan stemme for, dog under den Betingelse, at det Svar, som den høitærede Minister vil give mig, vil være for mig tilfredsstillende — nemlig, at det skal afgjøres ved Domstolene, hvorvidt en saadan Erstatningsbret kan tilkomme Mølleeieren,